

КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХОРТИЦЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНА
АКАДЕМІЯ» ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Кафедра соціально-гуманітарних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор
комунального вищого
навчального закладу «Хортицька
національна навчально-
реабілітаційна академія»

Запорізької обласної ради

О.П. Пондюкова

2017 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗП 1.1.01. «Історія української державності та культури»

Галузь знань	02	Культура і мистецтво
Спеціальність	023	Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
Рівень освіти		перший (бакалаврський)

2016–2017 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія української державності та культури» для студентів першого курсу факультету Мистецтва та дизайну першого (бакалаврського) рівня освіти спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація».

РОЗРОБНИК:

Волошко О.О., професор кафедри соціально-гуманітарних дисциплін, кандидат історичних наук, доцент

Розглянуто на засіданні кафедри соціально-гуманітарних дисциплін протокол від 25 квітня 2017 р. № 10

В.о. завідувача кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін

Н.В. Руколянська

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Історія української державності та культури» належить до циклу дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки і викладається студентам факультету Мистецтва та дизайну спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» I року навчання.

В умовах розбудови в Україні демократичної, соціальної, правової держави, важливого значення набуває проблема формування у громадян України політичної культури, національної свідомості та патріотизму. Насамперед це стосується молодого покоління, яке починає самостійне життя і потребує засвоєння певного обсягу політичних та історичних знань. Навчальна дисципліна «Історія української державності та культури» покликана виконувати цю функцію.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень				Характеристика навчальної дисципліни			
					Денна форма навчання			
Кількість кредитів 3	Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»				Нормативна			
					Рік підготовки: 1-й			
					Семестри: I			
Загальна кількість годин 90	Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»				Лекції 18 год.			
					Практичні - 0.			
	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр				Семінарські 16 год.			
					Самостійна робота 56 год.			
Кількість тижневих годин за семестрами:	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
лекції:	1							
практичні:								
семінарські заняття:	1							
самостійна робота:	3							
Вид контролю:	екза мен							

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни: сформувати у студентів систему наукових знань з історії виникнення і розвитку державності та культури на території України.

Завдання дисципліни:

- формування у студентів навичок роботи з навчальною історичною літературою, історичними документами, історичними картами та репродукціями картин;
- ознайомити студентів з основними методологічними підходами до аналізу історичних та культурних явищ;
- вивчення історії України та історії української культури з позицій цивілізаційного підходу до аналізу історичних явищ;
- засвоєння студентами хронології та змісту основних історичних подій в Україні;
- ознайомлення студентів з основними теоріями та концепціями, які мають місце в історичній науці, щодо трактування певних подій та оцінки окремих діячів в історії України;
- формування у студентів основ історичного мислення та наукового світогляду;
- засвоєння студентами хронології та змісту основних етапів розвитку української державності та вітчизняної культури в контексті світової культури;
- ознайомлення студентів з досягненнями вітчизняної культури;
- підвищення рівня політичної, правової та загальної культури студентів, зокрема усвідомлення ними переваг ринкової економіки, політичного та культурного плюралізму, парламентської демократії та правового закону, і неприйняття будь-яких форм тоталітаризму;
- формування у студентів національної свідомості, патріотизму, активної громадянської позиції, непримиримого ставлення до противників української державності.

Результати від засвоєння дисципліни. В результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

Знати:

- основні історичні поняття та терміни;
- загальні закономірності виникнення і розвитку цивілізації на території України;
- хронологію та зміст основних історичних подій в Україні;
- основні етапи формування українського народу;
- основні етапи розвитку української державності та права;
- визначення сутності культури, її структуру, закономірності функціонування; основні поняття та терміни;

- характер, особливості української культури на різних етапах її еволюції від первісного ладу до початку XXI століття;
- видатних політичних, державних, військових та культурних діячів України;
- політичні, економічні та культурні зв'язки українців з іншими народами;
- переваги ринкової економіки та парламентської демократії;
- етапи розбудови сучасної української держави;
- здобутки та втрати української спільноти в процесі історичного розвитку.

Уміти:

- використовувати понятійно-категоріальний апарат;
- аналізувати тексти історичних документів;
- працювати з історичними картами;
- орієнтуватися в хронології історії України;
- аналізувати та систематизувати фактичний матеріал;
- знаходити причинно-наслідкові зв'язки історичних подій;
- робити порівняльний аналіз історичних та культурних явищ;
- складати логічно обґрунтовані відповіді на поставлені питання;
- робити висновки й узагальнення;
- знаходити самостійно історичну інформацію за темою;
- складати конспект, тези, готувати реферат;
- оцінювати події та діяльність людей в історичному процесі з позиції загальнолюдських цінностей та інтересів національної держави;
- визначати суттєві особливості, відрізняти художні явища різних епох української культури;
- застосовувати історичні знання у дискусіях.

Згідно з вимогами освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової) програми студенти повинні досягнути таких результатів навчання (компетентностей):

- **світоглядна компетентність:** здатність розуміти й аналізувати політичні та культурні процеси з позицій наукового світогляду та національно-державних інтересів;
- **загальнокультурна компетентність:** розуміння переваг ринкової економіки, політичного та культурного плюралізму, парламентської демократії та правового закону і неприйняття будь-яких форм тоталітаризму;
- **методологічна компетентність:** здатність до розуміння законів державотворення та культурного розвитку з позицій цивілізаційного підходу і готовність оперувати цими знаннями у професійній діяльності та у повсякденному житті;
- **громадянська компетентність:** бути носієм загальнолюдських

цінностей, національної свідомості, патріотизму, активно відстоювати національно-державні інтереси, непримиримо ставитись до супротивників української державності;

- **рефлексивна компетентність:** здатність критично оцінювати свою поведінку та діяльність; усвідомлення необхідності особистісного і загальнокультурного росту та вміння обирати раціональні форми і засоби для досягнення цього.

Методика викладання дисципліни.

В процесі викладання використовуються такі методи:

- загальні (лекція, розповідь, бесіда);
- словесні: монологічні (лекція, пояснення) та діалогові (бесіда, семінар, дискусія);
- наочні (історичні карти; портрети політичних, державних, військових та культурних діячів; ілюстрація: плакати, схеми; презентації);
- практичні методи (самостійна робота: робота з історичною картою, складання конспекту відповіді, підготовка реферату тощо);
- проблемно-пошукові (евристичні: бесіда, обговорення, дискусія);
- логічні (індуктивний, дедуктивний, аналіз, синтез, узагальнення, порівняння).

Матеріал дисципліни.

1. Історичні карти.
2. Портрети політичних, державних, військових та культурних діячів.
3. Плакати.
4. Схеми.
5. Відеофільми.

Форми вивчення дисципліни.

Формами навчання з «Історії української державності та культури» є лекції, семінарські заняття та самостійна робота студентів.

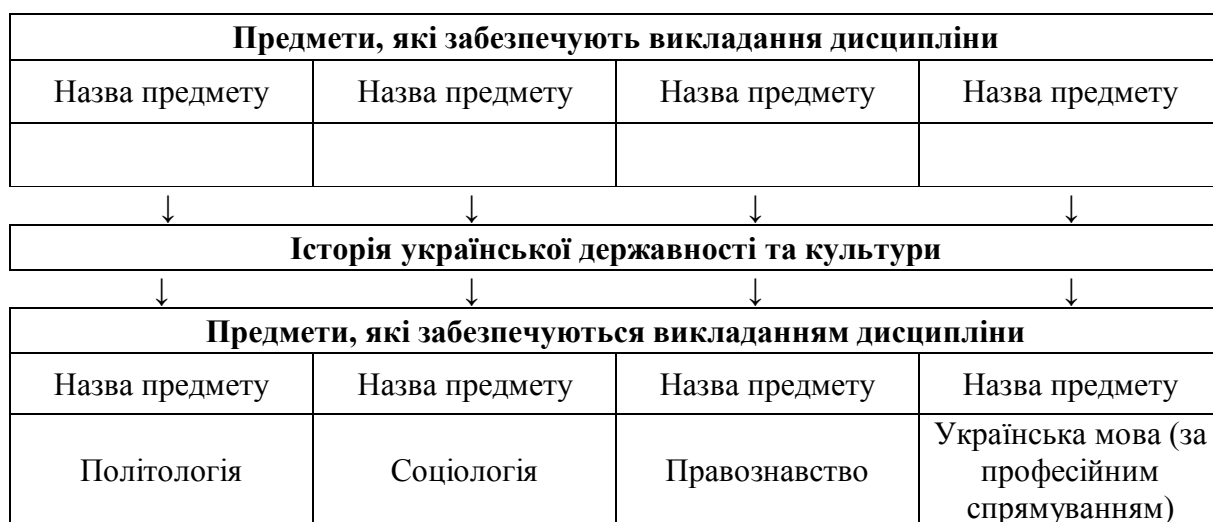
Лекція як основна форма проведення навчальних занять, призначається для засвоєння теоретичного матеріалу.

На семінарських заняттях розглядаються найбільш складні й важливі теми, що потребують відповідного попереднього ознайомлення студентів з їх провідними положеннями, для чого студенти самостійно опрацьовують вказаний обсяг навчальної літератури, готують письмові доповіді та реферати за планом, наданим викладачем. Він організовує на занятті дискусію і, в разі необхідності, вносить в неї свої корективи. Семінарські заняття включають проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, проведення контрольних за тестами. Підсумкові оцінки за кожне семінарське заняття вносяться у відповідний журнал.

Самостійна робота планується як форма навчання, що має на меті закріплення та поглиблення знань з теми, одержаних на лекційних і

семінарських заняттях; розвиток навичок роботи з навчальною, довідковою літературою та з поняттями, самостійного пошуку додаткових навчальних матеріалів, умінь аналізувати, систематизувати теоретичний матеріал, робити узагальнення, писати невеликі за обсягом творчі роботи з елементами наукового аналізу, застосовувати знання для розв'язання тестів, укласти словник історичних термінів.

Структурно-логічна схема дисципліни.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми та її зміст	Кількість годин
Розділ 1. Давня, середньовічна та нова історія України	
Тема № 1. Вступ. Предмет і завдання курсу «Історія України». Проблематика й структура курсу. Проблеми періодизації історії України. Історіографія курсу «Історія України». Концепції історії України. Вплив природно-географічних факторів на розвиток історії України.	2
Тема № 2. Первісне суспільство і перші державні утворення на території України. Українські землі в епоху палеоліту, мезоліту. Родові общини і племена. Розселення первісних людей. Неолітична революція. Пам'ятки трипільської культури. Мідний вік та епоха бронзи. Залізний вік: формування цивілізованого суспільства. Народи Північного Причорномор'я (таври, кіммерійці, скіфи, сармати, готи). Етнокультурні зв'язки скіфів і сарматів із слов'янами. Антична цивілізація Північного Причорномор'я. Східні слов'яни на території України. Розселення східних слов'ян. Війни з Візантією та їх наслідки. Господарство і соціальні відносини східних слов'ян. Передумови утворення держави у східних слов'ян. Археологічні та історико-лінгвістичні джерела про етнічну єдність південної групи східнослов'янських племен. Проукраїнський етнос.	2
Тема № 3. Витоки української культури. Історичні передумови виникнення української культури. Археологічні пам'ятки трипільської, зарубинецької, черняхівської, скіфської, праслов'янської, давньогрецької, давньоримської культур. Культура стародавніх слов'ян. Язичницька культура.	2
Тема № 4. Давньоруська держава – Київська Русь. Концепції походження держави Київська Русь та її назви. Розширення і зміцнення Київської держави наприкінці IX-X ст. Соціально-політичний устрій Київської Русі. Реформи великого князя Володимира. Запровадження християнства. Великий князь Ярослав Мудрий. «Руська Правда». Зовнішня політика київських князів. Розквіт Київської Русі наприкінці X – у першій половині XI ст. Русь і кочівники. Причини та етапи феодальної роздробленості. Занепад Києва. Тимчасова політична стабілізація суспільства: Володимир Мономах. Занепад Київської Русі з другої половини XI ст. Посилення удільних князівств. Культура Київської Русі. Проблема формування народностей у Руській державі.	4
Тема № 5. Культура Київської Русі. Світоглядні орієнтири і соціальні норми в Київській Русі. Культура Київської Русі – середньовічний тип культури: теоцентризм, ієрархічність, канонічність, символічність, анонімність, аскетизм, відкритість, домінування емоційно-чуттєвого начала в духовності, поєднання усного і писемного типів. Цінності візантійської культури в культурі Київської Русі. Мистецтво Київської Русі. Християнський світогляд – основа мистецьких спрямувань. Освіта. Русь – «книжкова країна». Бібліотеки. Я. Мудрий. Правова культура. Характеристика провідних видів мистецтва: література, архітектура, образотворче мистецтво, музика. Пам'ятки мистецтва. Культура Галицько-Волинського князівства як продовження традицій Київської Русі.	2
Тема №6. Галицько-Волинська держава. Політичний, соціальний та економічний розвиток у XII – першій половині XIV ст. Правління династії	4

<p>галицьких Ростиславичів, Ярослав Осмомисл. Правління династії галицько-волинських Романовичів. Роман Мстиславич. Об'єднання Галицького та Волинського князівств в одну державу. Данило Галицький. Боротьба галицько-волинських князів з монголо-татарами. Занепад Галицько-Волинського князівства. Галицько-Волинське князівство як одна із форм української державності.</p>	
<p>Тема № 7. Українські землі під владою Литви та Польщі (XIV-перша половина XVII ст.). Включення українських земель до складу Литовської держави. Політика великих литовських князів на українських землях. Передумови польсько-литовської інтеграції. Кревська та Городельська унії. Боротьба руських князів проти польсько-литовського зближення. Ліквідація удільних князівств. Люблінська унія та її наслідки для України. Суспільна організація та соціально-економічні відносини. Магдебурзьке право. Литовські статуту.</p> <p>Духовні орієнтири в Україні XIV – першої половини XVII ст.: збереження традицій Київської Русі та православних цінностей, розширення зв'язків із Західною Європою, впровадження раціональних і світських начал. Прагнення незалежності. Утворення системи освіти. Українці в системі західноєвропейської освіти. Ю. Дрогобич, П. Русин, С. Оріховський. Православні полемісти: І. Вишенський, Г. Смотрицький. Острозька школа. К. Острозький. Книгодрукування. І. Федоров. Православні братства в Україні. Брестська церковна унія: передумови та наслідки. Посилення національно-релігійного гноблення. Культурно-релігійні рухи кінця XVI-першої половини XVII ст. П. Могила. Роль церкви у збереженні самобутності українців. Причини та джерела формування козацтва. Створення Запорізької Січі – зародка української національної державності. Д. Вишневецький. Військово-політична організація Запорізької Січі. Звичаєве право запорізьких козаків. Реєстрове козацьке військо. Піднесення козацтва в другій половині XVI ст. Боротьба козацтва з турками і татарами. Міжнародне визнання козацтва. Гетьман П. Сагайдачний і його політика розбудови автономної української держави у складі Речі Посполитої. Хотинська війна. Козацькі повстання 1620-1630-х рр. Причини поразки та наслідки повстань. Етнічна консолідація й національно-духовне піднесення українського народу у XV – першій половині XVII ст. Розселення українців. Поширення назви «Україна». Розвиток мови. Національний ідеал.</p>	4
<p>Тема № 8. Визвольна війна українського народу середини XVII ст. Утворення козацької держави. Причини, характер і рушійні сили війни. Основні концепції періодизації Визвольної війни. Початковий етап війни (1648-1649). Перемоги козацько-селянського війська під Жовтими Водами, Корсунем, Пилявцями. Битва під Зборовом. Зборівський мир. Відновлення української державності. Формування державних інституцій і активізація зовнішньополітичної діяльності уряду Б. Хмельницького. Молдавські походи Хмельницького. Битва під Берестечком і Білоцерківський мир. Битви під Батогом і Жванцем. Зближення України з Московією. Переяславська Рада. Московський договір (березень 1654 р.) і його тлумачення в історіографії. Завершальний етап Визвольної війни. Воєнні дії 1654-1657 рр. Загострення українсько-московських відносин. Віленське перемир'я 1656 р. Московії та Польщі. Вступ України в коаліцію зі Швецією та Смиграддям. Смерть Б. Хмельницького. Історичне значення Визвольної війни українського народу. Оцінка особи Богдана Хмельницького в науковій літературі.</p>	4
<p>Тема № 9. Політичний розвиток України в другій половині XVII-VIII ст. Політичне життя в Україні у другій половині XVII ст. Становище Гетьманщини після смерті Б.Хмельницького. Основні напрями внутрішньої та зовнішньої політики І. Виговського. Гадацька унія. Битва під Конотопом. Гетьманування Юрія Хмельницького. Поглиблення руйнівних процесів в</p>	5

<p><i>Українській державі. Громадянська війна. Військові інтервенції в Україну Польщі, Московії, Туреччини та їх розподіл Гетьманщини. Андрусівське перемир'я 1667 р. Бахчисарайський договір 1681 р. Трактат про вічний мир 1686 р. Спроби об'єднання українських земель. П. Дорошенко. Стабілізація політичного життя в Україні в кінці XVIII ст. Лівобережна Україна-Гетьманщина. Договірні статті українських гетьманів з московськими царями. Гетьман І. Мазепа. Участь України у Північній війні. Підступна політика і плани Петра I щодо Гетьманщини. Укладення союзу І. Мазепи з Карлом XII. Каральні акції царизму. Руїнація гетьманської столиці. Полтавська битва. Знищення російським військом Чортомлицької (Старої) Січі. Гетьман у вигнанні – П. Орлик. Конституція П. Орлика 1710 р. Обмеження Української автономії в першій половині XVIII ст. Діяльність I Малоросійської колегії. Правління гетьманського уряду. Тимчасове поновлення автономної української державності. Гетьман К. Розумовський. Ліквідація української державності урядом Катерини II. Діяльність II Малоросійської колегії. Скасування гетьманства, козацького адміністративно-територіального та військового устрою, юридичне оформлення відновлення кріпацтва. Ліквідація Запорізької Січі. П. Калнишевський. Історичне значення Запорізької Січі та Української Гетьманської держави.</i></p>	
<p>Тема №10. Культура доби Гетьманської держави. <i>Зміна світоглядних орієнтирів і соціальних норм в Україні другої половини XVII – XVIII ст. Матеріальна культура. Традиційні форми громадської організації народу. Освіта і наука. Культурно-просвітницька діяльність Києво-Могилянської академії. Ф. Прокопович. Меценатська та культурницька діяльність І. Мазепи. Антиукраїнська мовна та освітянська політика російського та польського урядів. Література, театр, музика. Українське бароко. Утвердження бароко як провідної світоглядної позиції часу. Характеристика культури: піднесення національної свідомості, втілення ідей Волі, Правди, Долі, патріотизм, демократизм та індивідуалізм, відкритість, пріоритет світських начал, прагнення консолідації та різновекторність. Козацтво, духовенство, освітянство – головні суб'єкти утвердження національних начал в культурі. Відбиття культурних спрямувань у мистецтві. Бароковий світогляд як основа мистецтва доби.</i></p>	4
<p>Тема № 11. Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій (XIX ст.) <i>Адміністративно-територіальний устрій українських земель у складі іноземних держав. Криза кріпосництва і розвиток капіталістичних відносин. Початок промислового перевороту. Місце України в зовнішній торгівлі Російської імперії. Початковий етап національного відродження. Становлення української інтелігенції. Діяльність декабристів в Україні. Кирило-Мефодієвське братство. М. Костомаров, Т. Шевченко. Характер політики австрійського уряду щодо українців. Суспільно-політичний рух. "Руська трійця". Буржуазна революція 1848 р. в Австрії. Скасування кріпосного права. Головна Руська Рада. Загострення соціально-класових протиріч в Російській імперії. Буржуазні реформи 60-70 років та їх здійснення в Україні. Шляхи розвитку буржуазних відносин у сільському господарстві. Особливості завершальної фази промислового перевороту. Культурно-просвітницький етап національного руху. Українофіли. В. Антонович. Громадівський рух і посилення репресій з боку царизму. Валуєвський циркуляр. Емський указ. Криза громадівського руху. Діяльність російських народницьких груп в Україні. М. Драгоманов і зародження українського соціалізму. Революційно-демократичний рух. Поширення марксизму. Початок робітничого руху. Політико-адміністративний статус західноукраїнських земель. Народовська та москвофільська течії національно-визвольного руху. Криза культурницьких</i></p>	4

<p><i>рухів. І. Франко, М. Грушевський. Зародження національно-політичного руху в Україні. Поява українських політичних партій.</i></p>	
<p>Тема №12. Українська культура в добу національного відродження (кінець XVIII-XIX ст.) <i>Несприятливі соціально-політичні та економічні умови для розвитку національної культури. Освіта. Заснування та діяльність світських вищих та середніх навчальних закладів. В. Каразін, М. Максимович. Церковна освіта. Розвиток вищої технічної освіти.</i> <i>Урядова політика денаціоналізації та русифікації. Діяльність української інтелігенції по формуванню національної свідомості українців. Формування і розвиток української літературної мови. І. Котляревський, Т. Шевченко. Розвиток української етнографії. Становлення і розвиток української історичної науки. М. Костомаров, В. Антонович, М. Грушевський, Д. Багалій.</i> <i>Українське меценатство та його роль в розвитку української культури. В. Тарновський, родина Терещенків, Г. Галаган, В. Симиренко, Є. Чикаленко.</i> <i>Мистецькі здобутки в літературі, образотворчому мистецтві, музиці, театрі.</i></p>	2
<p>Тема № 13. Україна на початку ХХ ст. <i>Політичний і соціально-економічний розвиток України у складі Росії та Австро-Угорщини. Проблеми становлення та консолідації української нації. Процес політизації українського суспільства та визвольного руху. Політичні партії та їх практична діяльність у створенні національної державності. Автономісти та самостійники. М. Міхновський. Національний рух у роки революції 1905-1907 рр. Українська думська громада.</i></p>	2
<p>Тема № 14. Україна в роки Першої світової війни. <i>Україна в геополітичних планах країн Антанти і Троїстого союзу. Ставлення населення і політиків до війни. Формування легіону Українських січових стрільців. Воєнні дії на території України в роки війни. Вплив Першої світової війни на розвиток буржуазно-демократичної революції в Російській імперії.</i></p>	2
<p>Розділ 2. Новітня історія України</p>	
<p>Тема № 15. Національно-демократична революція в Україні 1917-1921 рр. <i>Початок Української революції. Політичні партії в Наддніпрянській Україні. Утворення Центральної Ради. М. Грушевський. Початок українізації армії. Український національний Конгрес. I та II Універсали Центральної Ради. Боротьба Центральної Ради за автономію України. Зміни у політичних настроях, економічному та соціальному становищі населення. Загострення конфлікту Центральної Ради з Тимчасовим урядом Росії. Відродження української національної держави. III Універсал. Проголошення УНР. Війна з більшовицькою Росією. Окупація України військами більшовицької Росії. IV Універсал. Мирний договір у Брест-Литовську. Соціально-економічні реформи Центральної Ради. Конституція УНР. Гетьманський переворот. П. Скоропадський. Внутрішня та зовнішня політика гетьманського режиму. Антигетьманський селянський повстанський рух. Утворення Директорії. В. Винниченко, С. Петлюра. Відновлення УНР. Внутрішня і зовнішня політика Директорії. Отаманищина. Проголошення ЗУНР. Злука УНР і ЗУНР. Друга і третя військові інтервенції російських більшовиків в Україну. Політичний режим більшовиків в Україні. Радянська квазі-державна. Військово-терористична диктатура Компартії. «Комісародержавіє». Комбіді та комнезами. Соціально-економічна політика. «Військовий комунізм». Русифікаторська національно-культурна політика. Політичний терор.</i></p>	8

<p><i>Всеукраїнська надзвичайна комісія (ВУНК). Ревтрибунали. Масові каральні акції проти селянства. Концтабори. Сутність радянської «революційної законності». Антибільшовицький селянський повстанський рух і його програма. Н. Махно.</i></p>	
<p>Тема №16. Культура в умовах національно-демократичної революції 1917-1920 рр. Відродження національної освіти. Перший український педагогічний з'їзд. Створення Всеукраїнської вчительської спілки з філіями по всій Україні. Створення Всеукраїнської спілки "Просвіт". Заснування Української Академії Наук. Література. Збереження традицій класичної літературної спадщини. Найпомітніші твори нової генерації українських письменників. Розвиток театру. Товариство "Український національний театр". Видатні майстри сцени: М. Заньковецька, П. Саксаганський, Г. Юра, М. Крушельницький, І. Мар'яненко, А. Бучма. Заснування нових українських театрів. Музика. М. Леонтович та інші. Створення хорових та музичних колективів, ансамблів, мандрівних хорових капел. Заснування Державної української мандрівної капели "Думка". Книгодрукування. Видавництва: Товариство шкільної освіти в Києві, "Українська школа". Преса. Офіційні україномовні друковані органи.</p>	2
<p>Тема № 17. Україна в умовах нової економічної політики (1921-1928 рр.). УСРР в системі міждержавних відносин радянських республік. Політична боротьба навколо утворення СРСР. Статус України у складі СРСР. Несправедливе визначення кордонів УСРР. Крах політики більшовиків по організації командної економіки. Голод 1921-1923 рр. Впровадження непу в Україні. Лібералізація соціально-політичного та національно-культурного життя. Націонал-комуністи. М. Скрипник.</p>	4
<p>Тема №18. Культура в добу українізації. Теорія «боротьби двох культур». Д. Лебідь. Урядова політика «коренізації». «Українізація» освіти. Розробка і затвердження українського правопису 1928 р. М. Скрипник. Розвиток українського друкарства. Українізація діловодства. Товариства «Просвіти». Розвиток національної освіти. Формування національної самосвідомості. Повернення з еміграції представників національно-свідомої української інтелігенції. М. Грушевський. Національно-культурне відродження. Релігійне життя в Україні. Розвиток культур національних меншин.</p>	4
<p>Тема № 19. Україна в умовах утвердження тоталітарної системи в СРСР (1929-1938рр.). Згорання НЕПу. Створення командної економіки. Перехід до форсованої індустріалізації. Директивне господарювання. Хлібозаготівельні кризи 1927-1929 рр. Насильницька колективізація. Розкуркулення і розселяювання. Зміни у житті, побуті й психології селян. Голодомор 1932-1933 рр. в Україні. «Закон про п'ять колосків». Хлібозаготівлі та їх суть. Масштаби та наслідки Голодомору. Демографічні втрати. Формування тоталітарного режиму. Інтеграція компартії в державний апарат. Створення розгалуженого репресивно-карального апарату. ДПУ-НКВС. Установлення режиму особистої влади Й. Сталіна. Перетворення кримінальної репресії у засіб управління суспільством. Інспіровані політичні процеси. Масові репресії 1929-1934 рр. та 1936-1938 рр. Знищення партійно-державного керівництва УРСР. Порушення прав і свобод людини. Декларативний характер Конституції СРСР 1936 р. та Конституції УРСР 1937 р. Ужорсточення кримінального покарання і спрощення судового розгляду справ. Установлення всеохоплюючого контролю за культурним життям суспільства. Утвердження монополії комуністичної ідеології. Насадження класово-партійного підходу в освіті, літературі та мистецтві. Згорання політики українізації. Знищення</p>	4

<p>національно свідомої української інтелігенції. Становище в галузі освіти. Досягнення науки та гальмівні чинники її розвитку. Антицерковна політика держави. Ліквідація УАПЦ.</p>	
<p>Тема № 20. Західноукраїнські землі у складі іноземних держав (1921-1939 рр.) Правовий статус Східної Галичини та українських північно-західних земель у складі Польщі. Економічне і соціальне становище населення. Політична ситуація. Розгортання українського націоналістичного руху. Утворення Української військової організації та Організації українських націоналістів. Є. Коновалець. Українські політичні партії. Культурне життя. Українські землі у складі Румунії. Економічне і соціальне становище українського населення. Діяльність українських політичних партій і рухів. Культурне життя. Становище Закарпаття у складі Чехословаччини. Економічне, соціальне та культурне життя. Течії у громадсько-політичному житті українців: русофільство, русинство, українофільство. Карпатська Україна. «Карпатська Січ». А. Волошин.</p>	4
<p>Тема № 21. Україна в роки Другої світової війни (1939-1945 рр.). Україна в геополітичних планах СРСР і Німеччини. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Початок Другої світової війни. Вступ Червоної армії на територію Західної України. «Радянізація» західних областей України. Депортації. Становище в Україні в 1939 – у першій половині 1941 р. Напад Німеччини на Радянський Союз. Військові події 1941-1942 рр. Поразки і відступ Червоної армії. Мобілізаційні заходи та евакуація. Окупація України. Нацистський окупаційний режим. Колабораціонізм. Концтабори та масове знищення людей. Голокост. Остарбайтери. Життя в евакуації. Рух Опору та його течії. Розгортання радянського партизанського руху. Утворення УПА. Початок визволення України. Бої на Лівобережжі. Звільнення Києва. Звільнення Правобережної та Південної України. Примусове виселення з Криму в східні регіони СРСР татар, греків, вірмен. Завершення вигнання німецьких окупантів з України. Внесок українського народу в перемогу над нацистською Німеччиною. Ціна перемоги. Становище в Західних областях.</p>	4
<p>Тема № 22. Україна в перші повоєнні роки (1945 – початок 50-х років). Адміністративно-територіальні зміни. Україна в ООН та міжнародних організаціях. Відбудовчі процеси у господарстві. Голод 1946-1947 рр. Зміни в житті та побуті населення. Відновлення політики «радянізації» в західних областях України. Придушення визвольного руху 1944-1954 рр. Операція «Вісла». Особливості суспільно-політичного життя. Освіта. Наука. Література і мистецтво.</p>	2
<p>Тема № 23. Україна в умовах лібералізації тоталітарної системи (1953-1964рр.). Смерть диктатора Й. Сталіна. Початок процесу десталінізації. Внутрішньополітичне становище України у середині 50-х років. Стан промисловості та сільського господарства. Соціальне та економічне життя населення. Вхідження Кримської області до складу УРСР. XX з'їзд КПРС і початок лібералізації. Засудження культу особи Й. Сталіна. XXII з'їзд КПРС, перепоховання Й. Сталіна і ліквідація його пам'ятників. Реабілітація жертв сталінських репресій. Лібералізація радянського кримінального та кримінально-процесуального законодавства. Ставлення в суспільстві до діяльності М. Хрущова. Загострення боротьби серед вищого партійного керівництва. Реформа в управлінні господарством. Розвиток промисловості. Аграрна політика у другій половині 50-х – першій половині 60-х рр. Нові явища у соціальній сфері. Зрушення у повсякденному житті населення. Науково-технічна революція. Реформи освіти. Здобутки науки. Посилення русифікації.</p>	4

<p><i>«Шістдесятництво» в українській культурі. Зародження дисидентського руху в Україні та його особливості. Релігійна політика.</i></p>	
<p>Тема № 24. Україна в умовах загострення кризи тоталітарної системи (середина 60 – початок 80-х років ХХ ст.). <i>Жовтневий пленум 1964 р. та його рішення. Згорання демократичних процесів. Посилення централізованої командно-адміністративної системи управління і обмеження суверенітету республіки. Діяльність в Україні П. Шелеста і усунення його з посади першого секретаря ЦК Компартії України. Діяльність В. Щербицького. Русифікація. Спроби реформування економіки в другій половині 60-х років. Посилення бюрократичного централізму. Деформації в соціально-економічному розвитку. Зміни в соціальній та національній структурі населення. Деформації в суспільно-політичному житті. Політико-ідеологічна криза системи. Конституція СРСР 1977 р. та Конституція УРСР 1978 р. Освіта. Здобутки і проблеми науки. Розвиток літератури. Суперечливі тенденції в розвитку українського мистецтва. Активізація опозиційного руху в другій половині 60-х – 70-ті роки. Форми діяльності дисидентів, їхні політичні вимоги, боротьба за національне визволення.</i></p>	3
<p>Тема №25. Культура України в добу тоталітарного режиму (серед. 30-х – серед. 80-х років). <i>Припинення культурного піднесення в Україні у 1932-1933 рр.: період «розстріляного відродження».</i></p> <p><i>Культура в період Другої світової війни. Ідеологічний тиск на культуру в повоєнні роки та «ждановщина». Ідеологічний диктат в системі освіти. Насадження методу соціалістичного реалізму.</i></p> <p><i>Особливості української культури періоду громадянського опору. Шістдесятницький ренесанс в Україні. Фундатори руху «шістдесятників» - Л.Костенко, І.Світличний, В.Симоненко та ін. Відлуння «шістдесятництва» у кіномистецтві. Українські «правозахисники». Пошуки національної форми в малярстві (К.Білокур); «нова фольклорна хвиля» в українській музиці 60-70-х рр. Особливості розвитку образотворчого мистецтва 70-80-х рр. Потяг інтелігенції до західних та східних релігійних течій. Активізація Української автокефальної православної церкви. Культура діаспори в цілісному українському культурному просторі.</i></p> <p><i>Науково-технічна культура України. Гуманітарна культура України. Культура повсякденного життя.</i></p>	2
<p>Тема № 26. Розпад СРСР і відродження незалежності України (1985-1991р.). <i>Перебудова та її особливості в Україні. Чорнобильська катастрофа. Гласність і лібералізація. Пожвавлення громадської активності. Стан економіки. Рівень життя населення. Розгортання страйкового руху. Формування багатопартійної системи. Формування національних громадських організацій і об'єднань. Релігійне відродження. Вибори до Верховної Ради УРСР і місцевих рад 1990 р. Декларація про державний суверенітет України. Загострення політичного протистояння. Спроба державного перевороту в СРСР. Проголошення незалежності України, Референдум 1 грудня 1991 р. і вибори Президента України. Розпад СРСР і створення СНД.</i></p>	2
<p>Тема № 27. Розбудова незалежної Української держави. <i>Державотворчі процеси: особливості розбудови законодавчої, виконавчої та судової влади в Україні. Участь населення у державотворчих процесах. Прийняття Конституції України (1996 р.). Становлення інституту президентства в Україні. Стан господарства після розпаду СРСР. Спроби</i></p>	4

реформування економіки. Роздержавлення, приватизація та фінансова система України. Соціальне та економічне становище населення. Еміграція. Основні тенденції розвитку економіки. Здійснення аграрної реформи. Включення населення у ринкові відносини. Кроки до інтеграції української економіки у європейський та світовий економічний простір. Демографічні зміни. Соціальна диференціація суспільства. Міжнаціональні відносини. Модернізація національної системи освіти. Основні тенденції розвитку науки. Стан навколишнього середовища та проблеми охорони довкілля. Подолання наслідків Чорнобильської катастрофи. Міжнародне співробітництво у сфері охорони довкілля. Екологічні проблеми початку XXI ст. Основні чинники та особливості релігійного життя України в умовах незалежності. Взаємовідносини державної влади та релігійних конфесій.

Основні принципи зовнішньої політики незалежної України. Ядерне роззброєння. Будапештський 1994 р. Меморандум про гарантії безпеки України. Договір про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Російською Федерацією від 31.05.97 р. Україна в міжнародних організаціях. Пошуки зовнішньополітичних орієнтирів наприкінці XX – на початку XXI ст. Криза української державності 2013-2014 років. Анексія Криму. Військово-політичні події на Донбасі. Підтримка міжнародної спільноти. Мінські домовленості. Проблеми реформування економічної, політичної та судово-правової сфер суспільного життя.

Усього за дисципліну:

90

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

№ з/п	Назви тем	Кількість у годинах			
		Усього	Лекції	Семіна рські	Самост.
	<i>Розділ 1. Давня, середньовічна та нова історія України</i>				
1	Тема № 1. Вступ.	2			2
2	Тема № 2. Первісне суспільство і перші державні утворення на території України.	2			2
3	Тема № 3. Витоки української культури.	2			2
4	Тема №4. Давньоруська держава – Київська Русь.	4	2		2
5	Тема №5. Культура Київської Русі.	2			2
6	Тема № 6. Галицько-Волинська держава.	4	2		2
7	Тема №7. Українські землі під владою Литви та Польщі (XIV - перша половина XVII ст.).	4		2	2
8	Тема №8. Визвольна війна українського народу середини XVII ст. Утворення козацької держави.	4	2		2
9	Тема №9. Політичний розвиток України в другій половині XVII-XVIII ст.	5		2	3
10	Тема №10. Культура доби Гетьманської держави.	4		2	2
11	Тема №11 Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій (XIX ст.)	4	2		2
12	Тема №12. Українська культура в добу національного відродження (кінець XVIII-XIX ст.)	2			2
13	Тема №13. Україна на початку XX ст.	2			2
14	Тема №14. Україна в роки Першої світової війни.	2			2
	<i>Розділ 2. Новітня історія України</i>				
15	Тема №15. Українська національно-	8	4	2	2

	демократична революція (1917-1920 рр.)				
16	Тема №16. Культура в умовах національно-демократичної революції 1917-1920 рр.	2			2
17	Тема 17. Україна в умовах нової економічної політики (1921-1928 рр.)	4	2		2
18	Тема №18. Культура в добу українізації.	4		2	2
19	Тема №19. Україна в умовах утвердження тоталітарної системи в СРСР (1929-1938рр.)	4	2		2
20	Тема №20. Західноукраїнські землі у складі іноземних держав (1921-1939 рр.)	4		2	2
21	Тема №21. Україна в роки другої світової війни (1939-1945рр.).	4		2	2
22	Тема №22. Україна в перші повоєнні роки (1945-1953 рр.)	2			2
23	Тема №23. Україна в умовах лібералізації тоталітарної системи (1953-1964рр.)	4	2		2
24	Тема №24. Україна в умовах загострення кризи тоталітарної системи (1965-1985 рр.)	3			3
25	Тема №25. Культура України в добу тоталітарного режиму (серед. 30-х – серед.80-х років).	2			2
26	Тема №26. Розпад СРСР і відродження незалежності України (1985-1991р.).	2			2
27	Тема №27. Розбудова незалежної Української держави.	4		2	2
Разом:		90	18	16	56

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва розділу, теми, коротка анотація змісту	Кількість годин
1	<p>Тема №4. Давньоруська держава – Київська Русь. <i>Концепції походження держави Київська Русь та її назви. Соціально-політичний устрій Київської Русі. Реформи великого князя Володимира. Запровадження християнства. Великий князь Ярослав Мудрий. «Руська Правда». Зовнішня політика київських князів. Розквіт Київської Русі наприкінці X – у першій половині XI ст. Проблема формування народностей у Руській державі.</i></p>	2
2	<p>Тема № 6. Галицько-Волинська держава. <i>Політичний, соціальний та економічний розвиток у XII – першій половині XIV ст. Правління династії галицьких Ростиславичів, Ярослав Осмомисл. Правління династії галицько-волинських Романовичів. Роман Мстиславич. Об'єднання Галицького та Волинського князівств в одну державу. Данило Галицький. Боротьба галицько-волинських князів з монголо-татарами. Занепад Галицько-Волинського князівства. Галицько-Волинське князівство як одна із форм української державності.</i></p>	2
3	<p>Тема №6. Визвольна війна українського народу середини XVII ст. Утворення козацької держави. <i>Причини, характер і рушійні сили війни. Основні концепції періодизації Визвольної війни. Початковий етап війни (1648-1649). Перемоги козацько-селянського війська під Жовтими Водами, Корсунем, Пилявцями. Битва під Зборовом. Зборівський мир. Відновлення української державності. Битва під Берестечком і Білоцерківський мир. Битви під Батогом і Жванцем. Зближення України з Московією. Переяславська Рада. Московський договір (березень 1654 р.) і його тлумачення в історіографії. Завершальний етап Визвольної війни. Воєнні дії 1654-1657 рр. Загострення українсько-московських відносин. Віленське перемир'я 1656 р. Московії та Польщі. Вступ України в коаліцію зі Швецією та Семиграддям. Смерть Б. Хмельницького. Історичне значення Визвольної війни українського народу. Оцінка особи Богдана Хмельницького в науковій літературі.</i></p>	2
4	<p>Тема № 8. Національне відродження в Україні (XIX ст.). <i>Адміністративно-територіальний устрій українських земель у складі іноземних держав. Криза кріпосництва і розвиток капіталістичних відносин. Початок промислового перевороту. Початковий етап національного відродження. Становлення української інтелігенції. Діяльність декабристів в Україні. Кирило-Мефодієвське братство. М. Костомаров, Т. Шевченко. Загострення соціально-класових протиріч в Російській імперії. Буржуазні реформи 60-70 років та їх здійснення в Україні. Культурно-просвітницький етап національного руху. Українофіли. В. Антонович. Громадівський рух і посилення репресій з боку царизму. Валуєвський циркуляр. Емський указ. Криза громадівського руху. Діяльність російських народницьких груп в Україні. М. Драгоманов і зародження українського соціалізму. Революційно-демократичний рух. Поширення марксизму. Початок робітничого руху. Народовська та москвофільська течії національно-визвольного руху. Криза</i></p>	2

	<i>культурницьких рухів. І. Франко, М. Грушевський. Зародження національно-політичного руху в Україні. Поява українських політичних партій.</i>	
5	Тема №11. Українська Народна Республіка доби Центральної Ради. Початок Української революції. Політичні партії в Наддніпрянській Україні. Утворення Центральної Ради. М. Грушевський. Початок українізації армії. Український національний Конгрес. I та II Універсали Центральної Ради. Боротьба Центральної Ради за автономію України. Зміни у політичних настроях, економічному та соціальному становищі населення. Загострення конфлікту Центральної Ради з Тимчасовим урядом Росії. Відродження української національної держави. III Універсал. Проголошення УНР. Війна з більшовицькою Росією. Окупація України військами більшовицької Росії. IV Універсал. Мирний договір у Брест-Литовську. Соціально-економічні реформи Центральної Ради. Конституція УНР. Гетьманський переворот.	2
6	Тема №11. Політичний режим більшовиків в Україні (1917-1920 рр.). Військові інтервенції російських більшовиків в Україну. Радянська квазі-держава. Військово-терористична диктатура Компартії. «Комісародержавіє». Комбіди та комнезами. Конституція УСРР 1919 р. Соціально-економічна політика. «Військовий комунізм». Русифікаторська національно-культурна політика. Політичний терор. Всеукраїнська надзвичайна комісія (ВУНК). Ревтрибунали. Масові каральні акції проти селянства. Концтабори. Сутність радянської «революційної законності». Антибільшовицький селянський повстанський рух і його програма. Н. Махно.	2
7	Тема №12. Україна в умовах нової економічної політики (1921-1928 рр.). УСРР в системі міждоговірних відносин радянських республік. Політична боротьба навколо утворення СРСР. Статус України у складі СРСР. Несправедливе визначення кордонів УСРР. Крах політики більшовиків по організації командної економіки. Голод 1921-1923 рр. Впровадження непу в Україні. Лібералізація соціально-політичного та національно-культурного життя. Політика українізації (коренізації). Націонал-комуністи. М. Скрипник. Повернення з еміграції представників національно-свідомої української інтелігенції. Національно-культурне відродження. Релігійне життя в Україні.	2
8	Тема №13. Україна в умовах утвердження тоталітарної системи в СРСР (1929-1938рр.). Згорання НЕПу. Створення командної економіки. Перехід до форсованої індустріалізації. Директивне господарювання. Насильницька колективізація. Розкуркулення і розселянювання. Голодомор 1932-1933 рр. в Україні. «Закон про п'ять колосків». Масштаби та наслідки Голодомору. Демографічні втрати. Формування тоталітарного режиму. Інтеграція компартії в державний апарат. Створення розгалуженого репресивно-карального апарату. ДПУ-НКВС. Установлення режиму особистої влади Й. Сталіна. Перетворення кримінальної репресії у засіб управління суспільством. Інспіровані політичні процеси. Масові репресії 1929-1934 рр. та 1936-1938 рр. Знищення партійно-державного керівництва УРСР. Порушення прав і свобод людини.	2

	<i>Декларативний характер Конституції СРСР 1936 р. та Конституції УРСР 1937 р. Ужорсточення кримінального покарання і спрощення судового розгляду справ. Установлення всеохоплюючого контролю за культурним життям суспільства. Утвердження монополії комуністичної ідеології. Насадження класово-партійного підходу в освіті, літературі та мистецтві. Згортання політики українізації. Знищення національно свідомої української інтелігенції. Становище в галузі освіти. Досягнення науки та гальмівні чинники її розвитку. Антицерковна політика держави. Ліквідація УАПЦ.</i>	
9	Тема №17. Україна в умовах лібералізації тоталітарної системи (1953-1964рр.). <i>Смерть диктатора Й. Сталіна. Початок процесу десталінізації. XX з'їзд КПРС і початок лібералізації. Засудження культу особи Й. Сталіна. XXII з'їзд КПРС, перепоховання Й. Сталіна і знищення його пам'ятників. Реабілітація жертв сталінських репресій. Лібералізація радянського кримінального та кримінально-процесуального законодавства. Загострення боротьби серед вищого партійного керівництва. Реформа в управлінні господарством. Розвиток промисловості. Аграрна політика у другій половині 50-х – першій половині 60-х років. Зародження дисидентського руху в Україні та його особливості. Релігійна політика.</i>	2
Усього:		18

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми, план	Кількість годин
1	<p>Тема №5. Запорозька Січ – військово-політична організація українського козацтва.</p> <p><i>План заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Погляди науковців на час і місце виникнення Січі. 2. Територія Запорізької Січі та її адміністративний поділ. 3. Система органів влади на Січі. 4. Військовий устрій Січі. 5. Історичне значення Запорізької Січі. 	2
2	<p>Тема №7. Конституція П. Орлика.</p> <p><i>План заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історичні умови створення Конституції. 2. Національно-державний статус України. 3. Організація влади та правосуддя. 4. Соціальний захист населення. 5. Історичне значення Конституції. 	2
3	<p>Тема №11. Культура доби Гетьманської держави.</p> <p><i>План заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Освіта. 2. Наука. 3. Антиукраїнська мовна політика російського та польського урядів. 4. Література, театр, музика. 5. Українське барокко. 	2
4	<p>Тема №11. Директорія УНР.</p> <p><i>План заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Утворення Директорії УНР. 2. Політичний режим Директорії. 3. Реформи Директорії. 4. Злука Директорії УНР та ЗУНР. 5. Причини поразки та уроки Української революції 1917-1920 рр. 	2
5	<p>Тема №18. Культура в добу українізації.</p> <p><i>План заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теорія «боротьби двох культур». 2. Політика українізації: причини запровадження та результати. 3. Розвиток культури національних меншин. 4. Розвиток української літератури. 5. Розвиток українського театру та кінематографу. 	2

6	<p>Тема №20. Західноукраїнські землі у складі іноземних держав (1921-1939 рр.)</p> <p><i>План заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Політичне, соціально-економічне та національно-культурне становище західноукраїнських земель. 2. Розгортання українського націоналістичного руху. 3. Утворення ОУН, її програма та керманічі. 4. Карпатська Україна. 	2
7	<p>Тема №15. Україна в роки Другої світової війни (1939-1945рр.).</p> <p><i>План заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Пакт Молотова-Ріббентрона і його секретні протоколи. 2. Включення західноукраїнських земель до складу СРСР. 3. Напад Німеччини на СРСР. Нацистський окупаційний режим в Україні. 4. Рух Опору на території України. 5. Внесок народу України у перемогу над нацистською Німеччиною. 	2
8	<p>Тема №20. Розбудова незалежної Української держави.</p> <p><i>План заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Запровадження атрибутів державності. 2. Формування системи органів державної влади та управління. 3. Підготовка і ухвалення Конституції України. 4. Формування багатопартійності. 5. Розбудова ринкової економіки. 	2
Усього:		16

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

Номер теми (зі структури дисципліни)	Вид самостійної роботи	Кількість Годин
1	<p>Вступ. Мета: самостійне вивчення теми; розвиток навичок роботи з навчальною, довідковою літературою та з поняттями, самостійного пошуку навчальних матеріалів, уміння складати конспект. Навчальні завдання: 1. Опрацювати навчальну літературу. 2. Підготувати короткі відповіді на питання: 1. Предмет і завдання курсу «Історія Української держави та культури». 2. Методологія «Історії української державності та культури». 3. Періодизація «Історії української державності та культури». 4. Джерела та історіографія курсу «Історія української держави та культури».</p>	2
2	<p>Первісне суспільство і перші державні утворення на території України. Мета: самостійне вивчення теми; розвиток навичок роботи з історичною картою, навчальною, довідковою літературою та з поняттями, самостійного пошуку навчальних матеріалів, уміння складати конспект. Навчальні завдання: 1. Опрацювати навчальну літературу. 2. Робота з історичною картою. 1. Визначити місцепроживання східнослов'янських союзів племен на території України. 2. Простежити торговельний шлях «з варяг у греки». 3. Підготувати короткі відповіді на питання: 1. Східні слов'яни на території України. 2. Розселення східних слов'ян. 3. Господарство і соціальні відносини східних слов'ян. 4. Передумови утворення держави у східних слов'ян. 5. Перші державні об'єднання у східних слов'ян. 4. Укласти словник історичних термінів. Гради, торговельний шлях «з варяг у греки», класова диференціація, родова община, територіальна община, проукраїнський етнос, союзи племен, військова демократія, князь, дружина, язичництво</p>	2
3	<p>Витоки української культури. Мета: самостійне вивчення теми; розвиток навичок роботи з навчальною, довідковою літературою та з поняттями, самостійного пошуку навчальних матеріалів, уміння складати конспект. Навчальні завдання: 1. Опрацювати навчальну літературу. 2. Підготувати письмово відповіді на питання: 1. Історичні передумови формування української культури. 2. Трипільська культура. 3. Кімерійсько-скіфо-сарматський культурний симбіоз та його вплив на</p>	2

	<p>культуру стародавніх слов'ян. 4. Культура стародавніх слов'ян. 5. Язичницька культура східних слов'ян. 3. Укласти словник історичних термінів. Автохтон, Андрій Первозванний, Велес, зернь, ідол, Лада, Масляна, Мокош, орнамент, Перун, поганство, політеїзм, протомісто, скань, таліон, ужиткове мистецтво, чернь, язичництво.</p>	
4	<p>Давньоруська держава – Київська Русь. Мета. закріплення та поглиблення знань з теми, одержаних на лекційному занятті; розвиток навичок роботи з історичною картою, з навчальною, довідковою літературою та з поняттями, самостійного пошуку додаткових навчальних матеріалів, умінь аналізувати, систематизувати теоретичний матеріал, робити узагальнення, складати конспект, писати невеликі за обсягом творчі роботи з елементами наукового аналізу. Навчальні завдання: 1. Опрацювати навчальну літературу. 2. Робота з історичною картою. 1. Визначити кордони Давньоруської держави в період її найвищої могутності. 2. Визначити кордони самостійних князівств на території України, що утворилися після розпаду Давньоруської держави. 3. Підготувати короткі відповіді на питання: 1. Трансформація державної влади протягом IX-XIII ст. 2. Великий князь та його повноваження. 3. Представницькі органи влади (боярська рада, феодалські з'їзди віче). 4. Формування феодалських відносин. 5. Класово-станова структура суспільства. 4. Підготувати реферат. Теми. 1. Ярослав Мудрий. 2. Володимир Мономах. 3. Причини та етапи політичної роздрібненості Київської Русі. 5. Укласти словник історичних термінів. «Руська земля», «норманська теорія», ранньофеодална монархія, боярська рада, віче, «сімейна дипломатія», хрещення Русі, тризуб, данина, полюддя, вотчина, бояри, дружинники, смерди, закупи, рядовичі, челядь, холопи, куни, гривня, феодална роздрібненість, феодалські міжусобиці, хозари, печеніги, половці.</p>	2
5	<p>Галицько-Волинська держава. Мета: закріплення та поглиблення знань з теми, одержаних на лекційному занятті; розвиток навичок роботи з історичною картою, навчальною, довідковою літературою та з поняттями, самостійного пошуку навчальних матеріалів, умінь складати конспект, писати невеликі за обсягом творчі роботи з елементами наукового аналізу. Навчальні завдання: 1. Опрацювати навчальну літературу. 2. Робота з історичною картою. 1. Визначити кордони Галицько-Волинської держави за князя Данила Романовича. 2. Визначити, які руські землі приєднав Данило Романович за час свого князювання.</p>	2

	<p>3. Підготувати короткі відповіді на питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> Криза і занепад Галицько-Волинської держави. Роль Галицько-Волинської держави в історії української державності. <p>4. Підготувати реферат.</p> <p>Теми.</p> <ol style="list-style-type: none"> Данило Галицький – видатний державний діяч і полководець. <p>5. Укласти словник історичних термінів.</p> <p>Золота Орда, антиординська коаліція, коронація, хрестовий похід.</p>	
6	<p>Культура Київської Русі.</p> <p>Мета: закріплення та поглиблення знань з теми, одержаних на лекційному занятті; розвиток навичок роботи з навчальною, довідковою літературою та з поняттями, самостійного пошуку додаткових навчальних матеріалів, умінь аналізувати, систематизувати теоретичний матеріал, робити узагальнення, складати конспект, писати невеликі за обсягом творчі роботи з елементами наукового аналізу.</p> <p>Навчальні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> Опрацювати навчальну літературу та лекційні матеріали. Підготувати реферат. <p>Теми.</p> <ol style="list-style-type: none"> Ярослав Мудрий. Володимир Мономах. Культура Київської Русі і Візантія. Визначні архітектурні пам'ятники Київської Русі. Монастирі – осередки культурного і духовного життя. Літописання і література Київської Русі. <p>4. Укласти словник понять і термінів.</p> <p>Хрещення Русі, тризуб, куни, гривня, билини, берестяні грамоти, глаголиця, Золоті ворота, Києво-Печерська лавра, літописання, оранта, плінфа, «Руська Правда».</p>	2
7	<p>Українські землі під владою Литви та Польщі (XIV-перша половина XVII ст.).</p> <p>Мета. закріплення та поглиблення знань з теми, одержаних на семінарському занятті; розвиток навичок роботи з історичною картою, з навчальною, довідковою літературою та з поняттями, самостійного пошуку додаткових навчальних матеріалів, умінь аналізувати, систематизувати теоретичний матеріал, робити узагальнення, складати конспект, писати невеликі за обсягом творчі роботи з елементами наукового аналізу.</p> <p>Навчальні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> Опрацювати навчальну літературу. Робота з історичною картою. <ol style="list-style-type: none"> Визначити кордони Русько-Литовської держави за князя Вітовта. Визначити, які українські землі за Люблінською унією відійшли до Речі Посполитої. <p>3. Підготувати короткі відповіді на питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> Включення українських земель до складу Литовської держави. Політика великих литовських князів на українських землях. Українці в системі західноєвропейської освіти другої полов. XV - першої полов. XVI ст. Юрій Дрогобич. Люблінська унія та її наслідки для України. 	2

	<p>4. Православні братства в Україні. 5. Брестська церковна унія. 6. Роль церкви у збереженні самобутності українців. П. Могила.</p> <p>4. Підготувати реферат. Теми. 1. Князь К. Острозький на захисті православної культури. 2. Феномен козацтва: генезис, характерні ознаки та особливості. 3. Гетьман П. Сагайдачний – видатний політичний та військовий діяч України.</p> <p>5. Укласти словник історичних термінів. Магдебурзьке право, копний суд, експансія, православне братство, католицизм, єзуїти, унія, Річ Посполита, магнати, шляхта, фільварок, кріпосне право, панщина, міщани, козацтво, Запорізька Січ, реєстрове козацтво.</p>	
8	<p>Визвольна війна українського народу середини XVII ст. Утворення козацької держави. Мета. закріплення та поглиблення знань з теми, одержаних на лекційному заняттях; розвиток навичок роботи з історичною картою, з навчальною, довідковою літературою та з поняттями, самостійного пошуку додаткових навчальних матеріалів, умінь аналізувати, систематизувати теоретичний матеріал, робити узагальнення, складати конспект, писати невеликі за обсягом творчі роботи з елементами наукового аналізу.</p> <p>1. Опрацювати навчальну літературу. 2. Робота з історичною картою. 1. Простежити на карті місця визначних битв Визвольної війни. 2. Визначити кордони Гетьманської держави за Зборівським та Білоцерківським мирними договорами.</p> <p>3. Підготувати короткі відповіді на питання: 1. Перемоги козацько-селянського війська під Жовтими Водами, Корсунем, Пилявцями. 2. Битва під Зборовом. Зборівський мир. 3. Молдавські походи Хмельницького. 4. Битва під Берестечком і Білоцерківський мир 5. Битви під Батогом і Жванцем. 6. Военні дії 1654-1657 рр.</p> <p>4. Підготувати реферат. Тема. 1. Б. Хмельницький – фундатор української національної держави.</p> <p>5. Укласти словник історичних термінів. Асиміляція народу, покатоличення, полонізація, «Ординація Війська Запорозького реєстрового» 1638 р., «козацький автономізм», Переяславсько-Московський договір 1654 р., Віленське перемир'я 1656 р., Гетьманська держава, Генеральна рада, полково-сотенний територіальний устрій,</p>	2
9	<p>Політичний розвиток України в другій половині XVII-XVIII ст. Мета: самостійне опрацювання студентами теми; розвиток навичок роботи з історичною картою, з навчальною, довідковою літературою та з поняттями, самостійного пошуку додаткових навчальних матеріалів, умінь аналізувати, систематизувати теоретичний матеріал, робити</p>	3

	<p>узагальнення, складати конспект, писати невеликі за обсягом творчі роботи з елементами наукового аналізу.</p> <p>Навчальні завдання:</p> <p>1. Опрацювати навчальну літературу.</p> <p>2. Робота з історичною картою.</p> <p>1. Визначити кордони Гетьманської держави у XVIII ст.</p> <p>3. Підготувати короткі відповіді на питання:</p> <p>1. Основні напрями внутрішньої та зовнішньої політики І.Виговського.</p> <p>2. Гадяцька унія.</p> <p>3. Битва під Конотопом.</p> <p>4. Гетьманування Юрія Хмельницького.</p> <p>4. Підготувати реферат.</p> <p>Теми.</p> <p>1. І. Сірко – славетний кошовий отаман Запорізької Січі.</p> <p>2. І. Мазепа – український гетьман-патріот.</p> <p>3. П. Орлик – український гетьман-емігрант.</p> <p>5. Укласти словник історичних термінів.</p> <p>Руїна, військова інтервенція, договірні статті, Конституція П. Орлика, царський резидент, І Малоросійська колегія, Правління гетьманського уряду, ІІ Малоросійська колегія.</p>	
10	<p>Культура доби Гетьманської держави.</p> <p>Мета: закріплення та поглиблення знань з теми; розвиток навичок роботи з навчальною, довідковою літературою та з поняттями, самостійного пошуку додаткових навчальних матеріалів, умінь аналізувати, систематизувати теоретичний матеріал, робити узагальнення, складати конспект, писати невеликі за обсягом творчі роботи з елементами наукового аналізу.</p> <p>Навчальні завдання:</p> <p>1. Опрацювати навчальну літературу.</p> <p>2. Підготувати реферат.</p> <p>Тема.</p> <p>1. Культурно-просвітницька діяльність І. Мазепи.</p> <p>2. Києво-Могилянська академія – центр освіти і науки у Східній Європі.</p> <p>3. Історичні твори. Літописи Самовидця, Григорія Грабянки і Самійла Величка.</p> <p>4. Укласти словник понять і термінів.</p> <p>Асиміляція народу, покатоличення, полонізація, «козацький автономізм», балаган, бандура, бурлеск, бурса, вертеп, Межигірський монастир, панегірик.</p>	2
11	<p>Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій (XIX ст.)</p> <p>Мета: закріплення та поглиблення знань з теми, одержаних на лекційному занятті; розвиток навичок роботи з історичною картою, з навчальною, довідковою літературою та з поняттями, самостійного пошуку додаткових навчальних матеріалів, умінь аналізувати, систематизувати теоретичний матеріал, робити узагальнення, складати конспект, писати невеликі за обсягом творчі роботи з елементами наукового аналізу.</p> <p>Навчальні завдання:</p> <p>1. Опрацювати навчальну літературу.</p> <p>2. Робота з історичною картою.</p> <p>1. Визначити, які регіони України входили до Австрійської імперії, а які</p>	2

	<p>– до Російської.</p> <p>2. Ознайомитись з адміністративним розподілом українських земель у складі Російської імперії.</p> <p>3. Підготувати короткі відповіді на питання:</p> <p>1. Буржуазна революція 1848 р. в Австрії. Скасування кріпосного права. Головна Руська Рада.</p> <p>2. Народовська та москвофільська течії національно-визвольного руху.</p> <p>3. Адміністративно-територіальний устрій українських земель у складі Російської імперії.</p> <p>4. Буржуазні реформи 60-70 років та їх здійснення в Україні.</p> <p>5. Діяльність російських народницьких груп в Україні.</p> <p>4. Підготувати реферат.</p> <p>Теми.</p> <p>1. М. Драгоманов і його програма будівництва української держави.</p> <p>5. Укласти словник історичних термінів.</p> <p>Національна свідомість, промисловий переворот, українофіли, Валуєвський циркуляр, Емський указ, народники, громади, марксизм, політична партія.</p>	
12	<p>Українська культура в добу національного відродження (кінець XVIII-XIX ст.)</p> <p>Мета: самостійне опрацювання студентами теми; розвиток навичок роботи з навчальною, довідковою літературою та з поняттями, самостійного пошуку додаткових навчальних матеріалів, умінь аналізувати, систематизувати теоретичний матеріал, робити узагальнення, складати конспект, писати невеликі за обсягом творчі роботи з елементами наукового аналізу.</p> <p>Навчальні завдання:</p> <p>1. Опрацювати навчальну літературу та лекційні матеріали.</p> <p>2. Підготувати реферат.</p> <p>Теми.</p> <p>1. М. Костомаров – видатний учений та громадський діяч.</p> <p>2. М. Драгоманов основоположник української політичної науки.</p> <p>3. Інтелектуальний та культурний рух 50-70-х років. Журнал «Основа».</p> <p>4. Б. Кістяківський – видатний українській учений-правознавець.</p> <p>5. Шевченківський ювілей 1914 р. та його суспільно-політичне значення.</p> <p>6. Українське питання в IV Державній Думі та основні вимоги щодо культурно-національного відродження України.</p> <p>3. Укласти словник понять і термінів.</p> <p>Валуєвський циркуляр, Емський указ, громади, культурництво, «просвіти», великодержавний шовінізм, Українська думська громада, модернізм.</p>	2
13	<p>Україна на початку XX ст.</p> <p>Мета: самостійне опрацювання студентами теми; розвиток навичок роботи з історичною картою, з навчальною, довідковою літературою та з поняттями, самостійного пошуку додаткових навчальних матеріалів, умінь аналізувати, систематизувати теоретичний матеріал, робити узагальнення, складати конспект.</p> <p>Навчальні завдання:</p> <p>1. Опрацювати навчальну літературу.</p> <p>2. Робота з історичною картою.</p> <p>1. Визначити виробничу спеціалізацію регіонів України.</p>	2

	<p>3. Підготувати відповіді на питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Утворення перших політичних партій в Україні. 2. Яких поглядів на статус майбутньої української держави дотримувалися «автономісти»? Назвіть прізвище їх лідерів. 3. Яких поглядів на статус майбутньої української держави дотримувалися «самостійники»? Назвіть прізвище їх лідера. <p>4. Підготувати реферат.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. М. Міхновський – послідовний борець за незалежну українську державу. 2. Шевченківський ювілей 1914 р. та його суспільно-політичне значення. 3. Українське питання в IV Державній Думі та основні вимоги щодо культурно-національного відродження України. <p>5. Укласти словник історичних термінів.</p> <p>Політична партія, РУП, УНП, УСДРП, УРП, національний рух, Українська думська громада, столипінська реакція, ТУП.</p>	
14	<p>Україна в роки Першої світової війни.</p> <p>Мета: самостійне опрацювання студентами теми; розвиток навичок роботи з історичною картою, з навчальною, довідковою літературою та з поняттями, самостійного пошуку додаткових навчальних матеріалів, умінь аналізувати, систематизувати теоретичний матеріал, робити узагальнення, складати конспект.</p> <p>Навчальні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати навчальну літературу. 2. Робота з історичною картою. <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначити, які фронти царської армії розташовувалися на території України і, де проходила лінія бойових дій. 3. Підготувати короткі відповіді на питання: <ol style="list-style-type: none"> 1. Україна в геополітичних планах країн Антанти і Троїстого союзу. 2. Формування легіону Українських січових стрільців. 3. Воєнні дії на території України в роки війни. 4. Вплив Першої світової війни на розвиток буржуазно-демократичної революції в Російській імперії. 4. Укласти словник історичних термінів. <p>Антанта, Троїстий союз, Українські січові стрільці, «брусилівський прорив», революція.</p> 	2
15	<p>Українська національно-демократична революція (1917-1920 рр.)</p> <p>Мета: закріплення та поглиблення знань з теми, одержаних на лекційних та на семінарському заняттях; розвиток навичок роботи з історичною картою, навчальною, довідковою літературою та з поняттями, самостійного пошуку додаткових навчальних матеріалів, умінь аналізувати, систематизувати теоретичний матеріал, робити узагальнення, складати конспект, писати невеликі за обсягом творчі роботи з елементами наукового аналізу.</p> <p>Навчальні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати навчальну літературу. 2. Робота з історичною картою. <ol style="list-style-type: none"> 1. Простежити хід бойових дій на території України. 3. Підготувати короткі відповіді на питання: <ol style="list-style-type: none"> 1. Гетьманський переворот. П. Скоропадський. 2. Внутрішня та зовнішня політика гетьманського режиму. 	2

	<p>3. Антигетьманський селянський повстанський рух. 4. Антикомуністичний селянський повстанський рух і його програма. 4. Підготувати реферат. Теми. 1. М. Грушевський – провідний державний діяч УНР доби Центральної Ради. 2. Конституція УНР 1918 р. 3. Н. Махно – видатний ватажок селянського повстанського руху. 5. Укласти словник історичних термінів. Центральна Рада, Генеральний секретаріат, Універсали Центральної Ради, парламент, УПСР, УСДРП, УПСФ, конституція, гетьманські грамоти, Директорія, Трудовий конгрес, УСРР, Раднарком, надзвичайна комісія (ВУНК), комбіди, комнезами.</p>	
16	<p>Культура в умовах національно-демократичної революції 1917-1920 рр. Мета: закріплення та поглиблення знань з теми, одержаних на лекційному та семінарському заняттях; розвиток навичок роботи з навчальною, довідковою літературою та з поняттями, самостійного пошуку додаткових навчальних матеріалів, умінь аналізувати, систематизувати теоретичний матеріал, робити узагальнення, складати конспект, писати невеликі за обсягом творчі роботи з елементами наукового аналізу. Навчальні завдання: 1. Опрацювати навчальну літературу. 2. Підготувати короткі відповіді на питання: 1. Розвиток українського книгодрукування. 2. Здобутки в розвитку українського театру. 3. Русифікаторська національно-культурна політика більшовицького режиму у 1919-1920 рр. в Україні. 4. Підготувати реферат. Теми. 1. «Молодий театр» Л. Курбаса. 2. І. Огієнко – видатний культурний діяч України. 5. Укласти словник історичних термінів. Українська академія мистецтв, Українська Академія наук, Український народний університет, Українська національна (академічна) бібліотека, «Просвіти», «Молодий театр», Народний театр.</p>	2
17	<p>Україна в умовах нової економічної політики (1921-1928 рр.) Мета: закріплення та поглиблення знань з теми, одержаних на лекційному занятті; розвиток навичок роботи з навчальною, довідковою літературою та з поняттями, самостійного пошуку додаткових навчальних матеріалів, умінь аналізувати, систематизувати теоретичний матеріал, робити узагальнення, складати конспект, писати невеликі за обсягом творчі роботи з елементами наукового аналізу. Навчальні завдання: 1. Опрацювати навчальну літературу. 2. Підготувати короткі відповіді на питання: 1. Християн Раковський в боротьбі за суверенні права УСРР (1921-1922 рр). 2. Повернення з еміграції представників національно-свідомої</p>	2

	<p>української інтелігенції.</p> <p>3. Національно-культурне відродження.</p> <p>4. Релігійне життя в Україні.</p> <p>3. Підготувати реферат.</p> <p>Теми.</p> <p>1. Голод 1921-1923 рр. в Україні.</p> <p>2. Установлення державних кордонів УСРР з радянськими республіками.</p> <p>4. Укласти словник історичних термінів.</p> <p>НЕП, продподаток, «воєнно-політичний союз» республік, договірна федерація, план «автономізації», план «федерації», політика «коренізації», «український ренесанс ХХ ст.».</p>	
18	<p>Культура в добу українізації.</p> <p>Мета: закріплення та поглиблення знань з теми, одержаних на лекційному та семінарському заняттях; розвиток навичок роботи з навчальною, довідковою літературою та з поняттями, самостійного пошуку додаткових навчальних матеріалів, умінь аналізувати, систематизувати теоретичний матеріал, робити узагальнення, складати конспект, писати невеликі за обсягом творчі роботи з елементами наукового аналізу.</p> <p>Навчальні завдання:</p> <p>1. Опрацювати навчальну літературу та лекційні матеріали.</p> <p>2. Підготувати реферат.</p> <p>Теми.</p> <p>1. Агатангел Кримський – учений і поет.</p> <p>2. М. Леонтович – видатний український музикальний і громадський діяч.</p> <p>3. Культурний розвиток національних меншин в добу українізації.</p> <p>4. О. Довженко – кінорежисер, драматург, письменник.</p> <p>5. Здобутки і трагічні сторінки літератури. «Розстріляне відродження».</p> <p>3. Укласти словник понять і термінів.</p> <p>Українізація, театр «Березіль», Народний театр, ліквідація неписьменності, пролеткульт.</p>	2
19	<p>Україна в умовах утвердження тоталітарної системи в СРСР (1929-1938рр.).</p> <p>Мета: закріплення та поглиблення знань з теми, одержаних на лекційному занятті; розвиток навичок роботи з навчальною, довідковою літературою та з поняттями, самостійного пошуку додаткових навчальних матеріалів, умінь аналізувати, систематизувати теоретичний матеріал, робити узагальнення, складати конспект, писати невеликі за обсягом творчі роботи з елементами наукового аналізу.</p> <p>Навчальні завдання:</p> <p>1. Опрацювати навчальну літературу.</p> <p>2. Підготувати короткі відповіді на питання:</p> <p>1. Перехід до форсованої індустріалізації.</p> <p>2. Становище в галузі освіти.</p> <p>3. Досягнення науки та гальмівні чинники її розвитку.</p> <p>4. Антицерковна політика держави. Ліквідація УАПЦ.</p> <p>3. Підготувати реферат.</p> <p>Теми.</p> <p>1. Політична справа Спілки визволення України (СВУ) 1929 р.</p> <p>2. Насадження класово-партійного підходу в освіті, літературі та мистецтві.</p>	2

	<p>3. «Розстріляне відродження»: знищення сталінським режимом національно-свідомої демократичної української інтелігенції.</p> <p>4. Декларативний характер Конституції СРСР 1936 р. та Конституції УРСР 1937 р.</p> <p>4. Укласти словник історичних термінів.</p> <p>Форсована індустріалізація, насильницька колективізація, хлібозаготівлі, «закон про п'ять колосків», голодомор 1932-1933 рр., інспіровані політичні процеси, «розстріляне відродження», тоталітаризм, комуністична ідеологія.</p>	
20	<p>Західноукраїнські землі у складі іноземних держав (1921-1939 рр.).</p> <p><i>Мета:</i> закріплення та поглиблення знань з теми, одержаних на семінарському занятті; розвиток навичок роботи з історичною картою, з навчальною, довідковою літературою та з поняттями, самостійного пошуку додаткових навчальних матеріалів, умінь аналізувати, систематизувати теоретичний матеріал, робити узагальнення, складати конспект.</p> <p><i>Навчальні завдання:</i></p> <p>1. Опрацювати навчальну літературу.</p> <p>2. Робота з історичною картою.</p> <p>1. Визначити, у складі яких держав перебували регіони Західної України.</p> <p>3. Підготувати короткі відповіді на питання:</p> <p>1. Політичне, соціально-економічне та національно-культурне становище західноукраїнських земель.</p> <p>2. Розгортання українського націоналістичного руху.</p> <p>3. Утворення ОУН, її програма та керманічі.</p> <p>4. Карпатська Україна.</p> <p>4. Укласти словник історичних термінів.</p> <p>УВО, ОУН, Береза-Картузька, русофільство, русинство, українофільство, Карпатська Україна, «Карпатська Січ».</p>	2
21	<p>Україна в роки Другої світової війни (1939-1945рр.).</p> <p><i>Мета:</i> закріплення та поглиблення знань з теми, одержаних на семінарському занятті; розвиток навичок роботи з навчальною, довідковою літературою та з поняттями, самостійного пошуку додаткових навчальних матеріалів, умінь аналізувати, систематизувати теоретичний матеріал, робити узагальнення, складати конспект, писати невеликі за обсягом творчі роботи з елементами наукового аналізу.</p> <p><i>Навчальні завдання:</i></p> <p>1. Опрацювати навчальну літературу.</p> <p>2. Підготувати короткі відповіді на питання:</p> <p>1. Україна в геополітичних планах СРСР і Німеччини.</p> <p>2. Вступ Червоної армії на територію Західної України 1939 р.</p> <p>3. «Радянізація» західних областей України 1939-1941 рр.</p> <p>4. Поразки і відступ Червоної армії. Мобілізаційні заходи та евакуація.</p> <p>5. Початок визволення України. Бої на Лівобережжі. Звільнення Києва. Звільнення Правобережної та Південної України.</p> <p>6. Примусове виселення з Криму в східні регіони СРСР татар, греків, вірмен.</p> <p>3. Підготувати реферат.</p> <p>Теми.</p> <p>1. Військові дії на території України 1941-1942 рр.</p>	2

	<p>2. Українська культура в роки війни.</p> <p>4. Укласти словник історичних термінів.</p> <p>Пакт Ріббентропа-Молотова, план «Барбаросса», план «Ост», окупація, «Трансністрія», рейхскомісаріат, гетто, остарбайтери, голокост, гестапо, партизанські рейди, «рейкова війна», ОУН-УПА.</p>	
22	<p>Україна в перші повоєнні роки (1945-1953 рр.)</p> <p><i>Мета:</i> самостійне опрацювання студентами теми; розвиток навичок роботи з історичною картою, з навчальною, довідковою літературою та з поняттями, самостійного пошуку додаткових навчальних матеріалів, умінь аналізувати, систематизувати теоретичний матеріал, робити узагальнення, складати конспект.</p> <p>1. Опрацювати навчальну літературу.</p> <p>2. Робота з історичною картою.</p> <p>1. Визначити на історичній карті, які території увійшли до складу України після закінчення війни.</p> <p>3. Підготувати короткі відповіді на питання:</p> <p>1. Адміністративно-територіальні зміни.</p> <p>2. Україна в ООН та міжнародних організаціях.</p> <p>3. Відбудовчі процеси у господарстві. Голод 1946-1947 рр.</p> <p>4. Відновлення політики «радянзації» в західних областях України.</p> <p>5. Придушення визвольного руху 1944-1954 рр. Операція «Вісла».</p> <p>6. Особливості суспільно-політичного життя.</p> <p>4. Укласти словник історичних термінів.</p> <p>ООН, «холодна війна», «лінія Керзона», операція «Вісла», депортація, боротьба з «космополітизмом».</p>	2
23	<p>Україна в умовах лібералізації тоталітарної системи (1953-1964рр.).</p> <p><i>Мета:</i> закріплення та поглиблення знань з теми, одержаних на лекційному занятті; розвиток навичок роботи з навчальною, довідковою літературою та з поняттями, самостійного пошуку додаткових навчальних матеріалів, умінь аналізувати, систематизувати теоретичний матеріал, робити узагальнення, складати конспект, писати невеликі за обсягом творчі роботи з елементами наукового аналізу.</p> <p>Навчальні завдання:</p> <p>1. Опрацювати навчальну літературу.</p> <p>2. Підготувати короткі відповіді на питання:</p> <p>1. Вхідження Кримської області до складу УРСР.</p> <p>2. Науково-технічна революція.</p> <p>3. Реформа освіти. Здобутки науки.</p> <p>4. Релігійна політика держави.</p> <p>3. Підготувати реферат.</p> <p>Теми.</p> <p>1. Дисидентський рух в Україні.</p> <p>2. П. Григоренко – представник опозиційного руху в Україні.</p> <p>4. Укласти словник історичних термінів.</p> <p>Культ особи, десталінізація, реабілітація, дисидентський рух, галузевий принцип управління, територіальний принцип управління, раднаргосп, «хрущовська відлига».</p>	2
24	<p>Україна в період загострення кризи тоталітарної системи (1965-1985 рр.).</p> <p><i>Мета:</i> самостійне опрацювання студентами теми; розвиток навичок</p>	3

	<p>роботи з навчальною, довідковою літературою та з поняттями, самостійного пошуку додаткових навчальних матеріалів, умінь аналізувати, систематизувати теоретичний матеріал, робити узагальнення, складати конспект, писати невеликі за обсягом творчі роботи з елементами наукового аналізу.</p> <p>1. Опрацювати навчальну літературу.</p> <p>2. Підготувати короткі відповіді на питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Форми діяльності дисидентів, їх політичні вимоги та боротьба за національне визволення (друга половина 60-х – початок 70-х років). 2. Освіта. Здобутки і проблеми науки. Розвиток літератури. 3. Суперечливі тенденції в розвитку українського мистецтва. <p>3. Підготувати реферат.</p> <p>Теми.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Діяльність в Україні П. Шелеста. 2. Політичні репресії 60-70-х років в Україні. <p>4. Укласти словник історичних термінів.</p> <p>«Реформи Косигіна», госпрозрахунок, екстенсивний розвиток, ідеологічний диктат, «маланчуківщина», «розвинений соціалізм», «Українська Гельсінська спілка».</p>	
25	<p>Культура України в добу тоталітарного режиму (середина 1930-х – серед. 1980-х років).</p> <p>Мета: самостійне опрацювання студентами теми; розвиток навичок роботи з навчальною, довідковою літературою та з поняттями, самостійного пошуку додаткових навчальних матеріалів, умінь аналізувати, систематизувати теоретичний матеріал, робити узагальнення, складати конспект.</p> <p>Навчальні завдання:</p> <p>1. Опрацювати навчальну літературу.</p> <p>2. Підготувати короткі відповіді на питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Культура в період Другої світової війни. Література, кіномистецтво. В. Сосюра, О. Довженко. 2. Нищення української культури нацистським окупаційним режимом. 3. Ідеологічний тиск на культуру в повоєнні роки. Насадження методу соціалістичного реалізму. <p>3. Підготувати реферат.</p> <p>Теми.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Культура і духовне життя в Україні часів хрущовської «відлиги». 2. Внесок «шестидесятників» в розвиток літератури та мистецтва. 3. О. Довженко – кінорежисер, драматург, письменник. <p>3. Укласти словник понять і термінів.</p> <p>Дисидентство, ідеологізація культури, плюралізм в художній творчості, соціалістичний реалізм, соціокультурна ситуація, «розстріляне відродження», «ждановщина», космополітизм.</p>	2
26	<p>Розпад СРСР і відродження незалежності України (1985-1991р.).</p> <p>Мета: самостійне опрацювання студентами теми; розвиток навичок роботи з навчальною, довідковою літературою та з поняттями, самостійного пошуку додаткових навчальних матеріалів, умінь аналізувати, систематизувати теоретичний матеріал, робити узагальнення, складати конспект.</p> <p>1. Опрацювати навчальну літературу.</p>	2

	<p>2. Підготувати короткі відповіді на питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Перебудова та її особливості в Україні. 2. Декларація про державний суверенітет України 16 липня 1990 р. 3. Спроба державного перевороту в СРСР. 4. Проголошення незалежності України 5. Референдум 1 грудня 1991 р. і вибори Президента України. 6. Ліквідація СРСР і створення СНД. <p>3. Підготувати реферат.</p> <p>Теми.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Формування національних громадських організацій і об'єднань. 2. Формування багатопартійної системи. <p>3. Укласти словник історичних термінів.</p> <p>Перебудова, гласність, Чорнобильська катастрофа, 6 стаття Конституції СРСР, парламентська опозиція, Акт про незалежність України, референдум, СНД.</p>	
27	<p>Розбудова незалежної Української держави.</p> <p>Мета: закріплення та поглиблення знань з теми, одержаних на семінарському занятті; розвиток навичок роботи з навчальною, довідковою літературою та з поняттями, самостійного пошуку додаткових навчальних матеріалів, умінь аналізувати, систематизувати теоретичний матеріал, робити узагальнення, складати конспект.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати навчальну літературу. 2. Підготувати реферат. <p>Тема.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Будапештський 1994 р. Меморандум про гарантії безпеки України. 2. Договір про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Російською Федерацією від 31.05.97. <p>2. Укласти словник історичних термінів.</p> <p>Атрибути державності, державна символіка України, Конституція України, багатопартійна система, сепаратизм, автономія Криму, приватизація, «чорна приватизація», багатоукладна економіка, купоно-карбованець, кредитно-грошова емісія, «тіньова економіка», форсоване розшарування суспільства, олігархія, гривня, аграрна реформа, Будапештський 1994 р. Меморандум про гарантії безпеки України, Договір про дружбу, співробітництво та партнерство між Україною та Російською Федерацією від 31.05.97., анексія Криму, окупація, ДНР, ЛНР, АТО, Мінські домовленості.</p>	2
Усього:		56

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється на семінарських заняттях, де студенти повинні виступати з доповідями, приймати участь у дискусіях, рецензувати відповіді своїх колег, виступати з рефератами. Тут же перевіряються результати самостійної роботи студентів. Оцінюються виступи з доповідями, участь у дискусії, рецензування відповідей колег, виступи з рефератами, письмове виконання самостійної роботи (складання конспекту відповідей та словника історичних термінів). Після вивчення **розділу 1 «Давня, середньовічна та нова історія України»** та **розділу 2 «Новітня історія України»** проводяться відповідно дві письмові контрольні роботи за тестами.

Формою **підсумкового** контролю є екзамен.

Підсумкова семестрова оцінка складається з середньоарифметичної суми поточних оцінок, оцінок за письмові контрольні роботи та за відповідь на екзамені.

Перелік питань для підготовки до екзамену.

1. Схарактеризуйте предмет, завдання, періодизацію курсу «Історія української державності та культури».
2. Схарактеризуйте передумови утворення держави у східних слов'ян.
3. Схарактеризуйте витоки української культури.
4. Схарактеризуйте концепції походження держави Київська Русь.
5. Схарактеризуйте соціально-політичний устрій Київської Русі.
6. Схарактеризуйте великого князя Володимира Святого.
7. Схарактеризуйте великого князя Ярослава Мудрого.
8. Схарактеризуйте феодальну роздробленість Київської Русі.
9. Схарактеризуйте великого князя Володимира Мономаха.
10. Схарактеризуйте проблему формування народностей в Київській Русі.
11. Схарактеризуйте культуру Київської Русі.
12. Схарактеризуйте процес утворення Галицько-Волинської держави.
13. Схарактеризуйте князя Данила Галицького.
14. Схарактеризуйте особливості Русько-Литовської держави.
15. Схарактеризуйте роль українців в системі західноєвропейської освіти другої полов. XV - першої полов. XVI ст. Хто такий Юрій Дрогобич?
16. Схарактеризуйте Люблінську унію та її наслідки для України.
17. Схарактеризуйте Брестську церковну унію та її наслідки?
18. Схарактеризуйте причини та джерела формування козацтва.
19. Схарактеризуйте Д. Вишневецького.
20. Схарактеризуйте військово-політичну організацію Запорізької Січі.
21. Схарактеризуйте гетьмана П. Сагайдачного.
22. Схарактеризуйте процес формування українського народу.
23. Схарактеризуйте причини, характер і рушійні сили Визвольної війни українського народу.

24. Схарактеризуйте Українську гетьманську державу доби 1648-1657 рр.
25. Схарактеризуйте Московський договір (березень 1654 р.) і його тлумачення в історіографії.
26. Схарактеризуйте Віленське перемир'я 1656 р. і його наслідки для українсько-московських відносин.
27. Схарактеризуйте гетьмана Б. Хмельницького.
28. Схарактеризуйте Руїну та її наслідки.
29. Схарактеризуйте кошового отамана Івана Сірка.
30. Схарактеризуйте процес обмеження Української автономії в першій половині XVIII ст.
31. Схарактеризуйте гетьмана І. Мазепу.
32. Схарактеризуйте Конституцію П. Орлика.
33. Схарактеризуйте гетьмана П. Орлика.
34. Схарактеризуйте процес ліквідації Гетьманської держави у другій половині XVIII ст.
35. Схарактеризуйте гетьмана К. Розумовського.
36. Схарактеризуйте освіту в Гетьманщині XVIII ст.
37. Як була ліквідована Запорізька Січ?
38. Схарактеризуйте кошового отамана П. Калнишевського.
39. Схарактеризуйте етапи, зміст і значення Національного відродження в Україні (кінець XVIII-XIX ст.).
40. Схарактеризуйте М. Костомарова.
41. Схарактеризуйте русифікаторську політику царизму в Україні (XIX ст.).
42. Схарактеризуйте культуру України в добу національного відродження (кінець XVIII-XIX ст.).
43. Схарактеризуйте процес утворення політичних партій в Наддніпрянській Україні.
44. Схарактеризуйте М. Міхновського.
45. Схарактеризуйте етапи і зміст боротьби Центральної Ради за автономію України.
46. Схарактеризуйте М. Грушевського.
47. Схарактеризуйте внутрішню та зовнішню політику гетьманського режиму П. Скоропадського (1918 р.).
48. Схарактеризуйте П. Скоропадського.
49. Схарактеризуйте процес утворення Директорії УНР.
50. Схарактеризуйте В. Винниченка.
51. Схарактеризуйте С. Петлюру.
52. Схарактеризуйте процес утворення Західноукраїнської УНР.
53. Схарактеризуйте процес утворення культуру України в період 1917-1920 рр.
54. Схарактеризуйте політичний режим більшовиків в Україні (1919-1920 рр.).
55. Схарактеризуйте суть політики «воєнного комунізму».

56. Схарактеризуйте антикомуністичний селянський повстанський рух в Україні та його програму.
57. Схарактеризуйте Н. Махна.
58. Схарактеризуйте процес утворення СРСР і його наслідки для України.
59. Схарактеризуйте суть НЕПу.
60. Схарактеризуйте політику українізації.
61. Схарактеризуйте М. Скрипника.
62. Схарактеризуйте культуру України в період 1923-1930 рр.
63. Схарактеризуйте причини, зміст і наслідки форсованої індустріалізації в Україні.
64. Схарактеризуйте причини, зміст і наслідки насильницької колективізації в Україні.
65. Схарактеризуйте причини і наслідки Голодомору 1932-1933 рр.
66. Схарактеризуйте процес формування тоталітарного режиму в УРСР та його наслідки.
67. Схарактеризуйте причини і зміст ужорсточення кримінального покарання і спрощення судового розгляду справ у 1932-1940 рр.
68. З якою метою сталінський режим організовував інспіровані політичні процеси? Розкажіть про процес «Спілки визволення України».
69. Схарактеризуйте причини, зміст і наслідки масових репресій за доби комуністичного режиму.
70. Схарактеризуйте політику комуністичного режиму по відношенню до національно свідомої української інтелігенції в період 1929-1933 рр.
71. Чому і в який спосіб партійно-державне керівництво УРСР було усунуте від управління республікою в кінці 1930-х років.
72. Схарактеризуйте Й. Сталіна.
73. Схарактеризуйте процес утворення Організації українських націоналістів.
74. Схарактеризуйте Є. Коновальця.
75. Схарактеризуйте процес утворення і функціонування Карпатської України.
76. Схарактеризуйте А. Волошина.
77. Схарактеризуйте пакт Ріббентропа-Молотова та його секретні протоколи.
78. Схарактеризуйте процес «радянзації» західних областей України.
79. Схарактеризуйте нацистський окупаційний режим в Україні.
80. Розкажіть про Акт відновлення Української держави 30 червня 1941 р.
81. Схарактеризуйте С. Бандеру.
82. Розкажіть про радянський партизанський рух.
83. Схарактеризуйте І. Кожедуба.
84. Схарактеризуйте боротьбу ОУН-УПА з нацистським та комуністичним режимами.
85. Схарактеризуйте Р. Шухевича.
86. Схарактеризуйте причини, зміст і наслідки операції «Вісла».

87. Схарактеризуйте причини і наслідки голодоморів в Україні за доби комуністичного режиму.
88. Схарактеризуйте процес лібералізації тоталітарної системи в УРСР та СРСР в період 1953-1964 рр.
89. Схарактеризуйте процес десталінізації.
90. Схарактеризуйте дисидентський рух в Україні.
91. Схарактеризуйте П. Григоренка.
92. Схарактеризуйте причини, зміст і наслідки «хрущовської реформи» управління господарством.
93. Схарактеризуйте «реформи Н. Косигіна».
94. Схарактеризуйте деформації в соціально-економічному розвитку України в період 1965-1985 рр.
95. За яких обставин було проголошено незалежність України?
96. Схарактеризуйте процес запровадження атрибутів державної незалежності України у 1991-1992 рр.
97. Схарактеризуйте процес формування органів влади незалежної України.
98. Схарактеризуйте процес підготовки й ухвалення Конституції України.
99. Схарактеризуйте причини, зміст і наслідки реформування економіки незалежної України.
100. Схарактеризуйте проблеми реформування української державності на сучасному етапі.

9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Види навчальних робіт	Максимальна кількість балів (100)
Семінарські заняття	30
Контрольна роботи за тестами №1	10
Контрольна робота за тестами №2	10
Підсумковий контроль (екзамен)	50

Таблиця

критеріїв оцінки знань та переведення балів внутрішньої 100-бальної шкали оцінювання в 4-бальну національну шкалу та 7-ми бальну шкалу ECTS

90-100	A	відмінно	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	
82-89	B	дуже добре	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктив-новаріативний)	добре	зараховано
74-81	C	добре	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64-73	D	задовільно	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60-63	E	достатньо	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-непродуктивний)	незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Навчально-методичний комплекс дисципліни «Історія української державності та культури» для студентів факультету Мистецтва та дизайну освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр», спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація».
2. Методичні рекомендації для проведення семінарських занять для студентів Мистецтва та дизайну освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр», 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація».
3. Методичні рекомендації для організації самостійної роботи студентів Мистецтва та дизайну освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр», 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація».

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Декларація про державний суверенітет України // Відомості Верховної Ради України. – 1990. – №31. – Ст. 429.
2. Акт проголошення незалежності України: Прийнятий Верховною Радою України 24 серпня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 38. – Ст. 502.
3. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – К., 1996. – 80 с.
4. Історія держави і права України / редкол.: В.Д. Гончаренко (голова) та ін. / Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. – Х., 2016. – Т.1. – 848 с.
5. Бойко О.Д. Історія України: підручник / О.Д. Бойко. – 5-те вид., доповн. – К., 2014. – 720 с.
6. Верстюк В.Ф. Українська Центральна Рада / В.Ф. Верстюк. – К., 1997. – 344 с.
7. Історія України. Навч. посіб. Для студентів неісторич. спеціальностей. – Донецьк, 1998. – 396 с.
8. Історія України / В.Ф. Верстюк, О.В. Гарань, О.І. Гуржій та ін.; Під ред. В.А. Смолія. – К., 1997. – 424 с.
9. Історія української культури: підручник; за ред. Л.В. Анучиної, О.А. Стасевської, О.В. Уманець. – Х., 2012. – 367 с.
10. Кордон М.В. Українська та зарубіжна культура: Підручник. / М.В. Кордон. – Вид. 3-е, стереотипне. – К., 2012. – 584 с.
11. Українська та зарубіжна культура: Підручник. Видання друге / За ред. В.О. Лозового. – Харків, 2010. – 374 с.
12. Субтельний О. Україна: історія / О. Субтельний; пер. з англ. Ю.І. Шевчука; вст. ст. С.В. Кульчицького. – К., 2001. – 512 с.
13. Українське державотворення: невитребуваний потенціал: Словник-довідник. – К., 1997. – 560 с.

Допоміжна:

14. Апанович О.М. Гетьмани України і кошові отамани Запорозької Січі / О. Апанович. – К., 1993. – 288 с.
15. Брехуненко В. Східна брама Європи. Козацька Україна в середині XVII-XVIII ст. / В. Брехуненко. – К., 2014. – 504 с.
16. Винниченко В. Відродження нації. Ч.І-ІІІ. – Київ-Відень, 1920.
17. Голобуцький В. Запорозьке козацтво / В. Голобуцький. – К., 1994. – 539 с.
18. Голод 1932-1933 років на Україні: очима істориків, мовою документів / Кер. кол. упоряд. Р.Я. Пиріг. – К., 1990. – 605 с.

19. Грушевський М.С. Очерк історії українського народу / М.С. Грушевський. – 2-е изд. – К., 1991. – 400 с.
20. Грушевський М. Хто такі українці і чого вони хочуть / М. Грушевський. – К., 1991. – 240 с.
21. Конквест Р. Жнива скорботи: Радянська колективізація і голодомор / Р. Конквест; пер. з англ. – К., 1993. – 384 с.
22. Крип'якевич І.П. Богдан Хмельницький / І.П. Крип'якевич. – Львів, 1990. – 408 с.
23. Січинський В. Чужинці про Україну / В. Січинський. – К., 1992. – 256 с.
24. Слюсаренко А.Г. Історія Української Конституції / А.Г. Слюсаренко, М.В. Томенко. – К., 1993. – 192 с.
25. Смолій Б.А. Богдан Хмельницький: Хроніка життя та діяльності / Б.А. Смолій, В.С. Степанков. – К., 1994. – 263 с.
26. Українська культура: Лекції за редакцією Дмитра Антоновича / Упор. С.В. Ульяновська. – К., 1993. – 592с.
27. Яворницький Д.І. Історія запорізьких козаків: У трьох томах / Д.І. Яворницький. – Львів, 1990. – Т.1. – 319 с.
28. Яневський Д. Політичні системи України 1917-1920 років: спроби творення і причини поразки / Д. Яневський. – К., 2003. – 767 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Бібліотека онлайн: Історія: Історія України: Конспект лекцій. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: readbookz.com/book/170/5243.html. – Назва з екрана.
2. Винниченко В. Відродження нації (Історія української революції: марець 1917 р. - грудень 1919 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://e-libra.ru/read/html>. – Назва з екрана.
3. Історія України – Мельник А.І. – Українські підручники онлайн. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: http://pidruchniki.ws/15840720/istoriya/istoriya_ukrayini_-_melnik_ai. – Назва з екрана.
4. Історія УПА (Юрій Киричук)) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://books.br.com.ua/themes/73/214>. – Назва з екрана.
5. Матеріали з навчального предмету «Історія України». – Українські онлайн підручники. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://textbooks.net.ua/>. – Назва з екрана.
6. Мирончук В.Д. Історія України / В.Д. Мирончук, Г.С. Ігошкін. – Українські онлайн підручники. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://textbooks.net.ua/>. – Назва з екрана.

7. Українські онлайн підручники. – Історія України (Білоцерківський В.Я.) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://textbooks.net.ua/>. – Назва з екрана.
8. Походження українців, росіян, білорусів та їхніх мов. Міфи і правда про трьох братів слов'янських зі «спільної колиски» (Півторак Г. П.) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://books.br.com.ua/themes/73/233> – Назва з екрана.
9. Українська повстанська армія 1942-1952 (Петро Мірчук) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://books.br.com.ua/themes/73/213>. – Назва з екрана.

12. ЗМІНИ ДО РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ

На 20__ – 20__ навчальний рік в робочу програму вносяться такі зміни:

№ п/п	Назва теми	Зміст доповнень і змін

Розглянуто і схвалено
на засіданні кафедри соціально-гуманітарних
дисциплін
Протокол № від «__» _____ 2016__ р.
В.о. завідувача кафедри _____

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о завідувача кафедри
_____ Н.В. Руколянська
«__» _____ 20__ р.